

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 184/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], a sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], obe [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Frankom, PhD., Popradská 82, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 18Co/33/2020 z 30. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. februára 2022 domáhajú deklarovania porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“). Tiež žiadajú zrušiť napadnutý rozsudok a priznať náhradu trov konania.

2. Žalobcovia sa na Okresnom súde Bardejov proti sťažovateľke 2 domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva nehnuteľností nachádzajúcich sa v historickom centre Bardejova, ktorých spoluvlastníkmi sú v podiele ½. Sťažovateľka 2 nadobudla spoluvlastníctvo k spornej nehnuteľnosti na základe darovacej zmluvy od svojej matky a žalobcovia nadobudli spoluvlastníctvo k spornej nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy z roku 2005 od pôvodnej vlastníčky pani [REDACTED]. Právni predchodcovia sporových strán užívali spornú nehnuteľnosť

od roku 1949 tak, že rodičia sťažovateľky 2 užívali prednú časť domu a rodičia pani [REDAKOVANÉ] zadnú časť domu. Žalobcovia mali záujem o kúpu spornej nehnuteľnosti ako celku, pričom sťažovateľka 2 prisľúbila, že svoj podiel žalobcom predá spolu s podielom pani [REDAKOVANÉ] v čase, keď si mienila kúpiť byt v Poprade. Neskôr sťažovateľka 2 zmenila názor a predaj svojho spoluvlastníckeho podielu za navrhovanú cenu 26 555,14 eur prehodnotila. Keďže sa sporové strany nevedeli dohodnúť na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva a ani na spoločnom hospodárení tejto nehnuteľnosti, žiadali, aby bola nehnuteľnosť prikázaná do výlučného vlastníctva jednej zo sporových strán.

3. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom č. k. 2C/268/2007 z 3. februára 2012 zrušil podielové spoluvlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, prikázal spornú nehnuteľnosť do bezpodielového spoluvlastníctva (ďalej aj „BSM“) žalobcom a zaviazal žalobcov uhradiť sťažovateľke 2 sumu 21 400 eur za vyrovnanie jej podielu.

4. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky 2 uznesením z 13. mája 2013 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru boli závery okresného súdu o nemožnosti reálnej delby nehnuteľnosti podľa výšky podielov sporových strán predčasné. Úlohou okresného súdu bolo doplniť dokazovanie a zistiť, či niektorý z podielových spoluvlastníkov je ochotný náklady na rozdelenie uhradiť.

5. V priebehu konania sťažovateľka 2 darovacou zmluvou z 19. augusta 2016 previedla spoluvlastnícky podiel vo výške $\frac{1}{4}$ sťažovateľke 1, ktorá dlhodobo žije v Kanade.

6. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 12. mája 2020 zrušil podielové spoluvlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam (výrok I), sporné nehnuteľnosti prikázal do BSM žalobcom (výrok II), zaviazal žalobcov na úhradu každej zo sťažovateľiek po 14 050 eur za vyrovnanie ich podielu (výrok III) a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok IV).

7. Sťažovateľky podali odvolanie vo veci samej a žalobcovia len proti výroku o náhrade trov konania. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu a zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania. K odvolaniu sťažovateľiek uviedol, že okresný súd dôsledne zistil skutkový stav veci a správne vec posúdil. Poznamenal, že počas konania sťažovateľka svoj postoj k veci opakovane menila. Vzal do úvahy aj skutočnosť, že sporná nehnuteľnosť sa nachádza v historickej časti mesta a že jej rekonštrukcia a samotná údržba bude nákladná. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vrátil na ďalšie konanie s názorom zohľadniť celú genézu sporu. Sťažovateľky proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali dovolanie.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

8. Podľa názoru sťažovateľiek krajský súd v napadnutom rozsudku (i) neposkytol odpoveď na vecné a podstatné námietky v odvolaní, (ii) arbitrárne postupoval pri hodnotení skutkového stavu, (iii) arbitrárne postupoval pri interpretácii a aplikácii právnej normy a (iv) odôvodnenie rozsudku je nedostatočné a nepreskúmateľné.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“ Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.“

10. Podľa čl. 20 ods. 1 prvej vety ústavy: „Každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.“ Podľa čl. 1 dodatkového protokolu: „Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.“

11. Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy: „Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.“ Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy: „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.“

12. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

13. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľky sa ochrany základných práv alebo slobôd môžu domôcť využitím im dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014).

14. Ako z ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľky proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali dovolanie, o ktorom rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky. Vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až

rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (m. m. IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 180/2010). Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľiek odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre nevyčerpanie účinného prostriedku nápravy, a to tak s dopadom na uplatnené procesné i hmotné práva. Týmto rozhodnutím nie je po rozhodnutí najvyššieho súdu dotknuté právo domáhať sa v zákonných medziach opätovne ochrany pred ústavným súdom so zachovaním lehoty odvíjajúcej sa od doručenia rozhodnutia najvyššieho súdu (§ 124 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu